

TROEP DOET MENSEN VERLANGEN NAAR ORDE EN STRUCTUUR

Rommel op straat maakt racistisch

Als er veel rommel op straat ligt, gaan mensen zich racistisch gedragen. Maar als de straatveger is langsgeweest, laten ze zich al gauw weer van hun goeie kant zien.

Mensen vellen stereotyperende oordelen als ze behoefte hebben aan structuur, zoals in een vuile straat. © Jimmy Kets

BRUSSEL | Troep op straat leidt tot discriminatie. Doordat mensen in een rommelige omgeving meer behoefte hebben aan structuur, gaan ze ter compensatie stereotiep denken, bijvoorbeeld over minderheden. Dat lieten de gedragswetenschappers Diederik Stapel (Universiteit Tilburg) en Siegwart Lindenberg (Rijksuniversiteit Groningen) zien in een serie experimenten waarvan het wetenschapsblad *Science* vandaag de resultaten afdrukt.

In een van de experimenten vroegen de onderzoekers veertig reizigers op het treinstation Utrecht Centraal een aantal vragen te beantwoorden over eigenschappen van minderheden in Nederland. De proefpersonen werd gevraagd om het even waar plaats te nemen in een rij stoelen waarvan de eerste stoel was bezet door een Afrikaanse Nederlander. Het experiment werd afgenomen tijdens een staking van het schoonmaakpersoneel en een tijd later nog

eens, toen de staking voorbij was en het station weer schoon. In de vervuilde omgeving, met overal troep op de vloer en naast de vuilnisbakken, bleken de mensen in hun antwoorden meer stereotype eigenschappen toe te kennen aan minderheden dan in de schone omgeving. Bovendien gingen ze in de vervuilde omgeving verder af zitten van de Afrikaanse Nederlander dan wanneer het station schoon was.

Een vervolgonderzoek in een rijke buurt in een Nederlandse stad liet zien dat mensen minder geld doneerden aan een (fictief) Fonds voor Minderheden als er een fiets op straat lag, een auto op het voetpad geparkeerd stond en

Losliggende stoeptegel kan discriminatie uitlokken

enkele stoeptegels waren weggehaald, dan wanneer de straat er netjes bijlag. De stereotypering die tot discriminatie leidt, werd zelfs gevonden in een laboratoriumomgeving waarin proefpersonen geconfronteerd worden met 'wanorde' in de vorm van een aantal cirkels, vierkanten en driehoeken door elkaar op een stuk pa-

pier.

Stapel en Lindenberg concluderen dat mensen sneller stereotyperende oordelen vellen als ze veel behoefte hebben aan structuur – en een wanordelijke omgeving roept automatisch en onbewust zo'n behoefte aan structuur op. Stereotypering is een mechanisme dat mensen helpt omgaan met chaos in hun omgeving.

De boodschap voor beleidsmakers is duidelijk, zeggen Stapel en Lindenberg: voorkom dat buurten in verval raken, ruim rommel zo snel mogelijk op en investeer in herstel en renovatie als er iets stukgaat – de achterstelling van buurtgenoten.

(hvde)